

Бүгдэд
арадай
газетэ

**“ДУРАНАЙМ-
НАЙ ХИИ
МОРИН,
ХИИСЫШ!”**

Декабриин 8-аг 10 сарта Хэблэлэй байшанай конференц-зал соо (Дом печати, ул. Каландаришвили, 23) түбэд ламанарай хабаадалгатай ехэ хурал үншалга үнгэргэгдэхэнь.

Хэжэнгын арадай театрые
Хэлэн ажалайнь түлөөдэ
Гүрэнэй шанда
зууршалһыены
Гүн үхаанһаа дэмжэнэб.

Гүн үхаанһаа дэмжэнэб.

Малай үбэлжэлгэ-шанга шалгалта

ХҮЙТЭН ХҮЛЭЭЛГЭХЭГҮЙ

Үнгэрхэн намарһаа хойшо яһала урин дулаан байгаа, энэ декабрь нарын гараһааршье тиймэ шанга хүйтэн үшөө үзэгдөөгүй байна гэхэд болохо. Тиймэһээ хүдөөгэй хамтын, үмсыншье ажахынуудай адууһа малда һая болотор цилээд үргэмжэтэй һайн, үбһэ хоолдонь бараг алмалтатай хаһа байба гэшэ.

Тээд үбэлнай хэзээшье өөрынхээ абаха, шэмэрүүн хүйтэнэй хаһын удаан хүлээлгэхгүйн элитэ ааб даа. Иигээд декабрь, январь соо, мүн февральдашье һайсахан янгинуулхал бээ. Адууһа мал хаража байһан хүнүүдэй ажалай эгээл харюусалгатай, хүндэ хаһань һаял орожо эхилхэнь шуу.

Тиибэ яабашье республикын ажахынуудта малай үбэлжэлгэ түлэгтөө орожо, энэ харюусалгатай хаһын хаана ямараар захиалһанин харагдажа эхилээ, түрүүшын дүн гаргахаар болоо.

Мүнөө аймагуудта бүхыдөө 222,8 мянган услово толгой мал үбэлжүүлэгдэжэ байна. Ондоогоор хэлбэл, үхэр, хонид, адуун, гахайнуудай тоо урда жэлэй энэ үеынхнөө зааха үсөөн. Бии байһан адууһа малда эдюулхэ хэды шэнээн тэжээл нөөсэлгдэнхэйб гээд харахада, тэрэн баһал нёдондойихиоо багашаг. Бүхыдөө энэ жэлдэ 125,3 мянгантонно үбһэн, 105,1 мянгантонно сенаж, 43 мянгантонно силос хамтын ажахынуудай болон таряашадай ажахынуудай эблэл, нэгдэлнүүдэй адууһа малда бэлдхэгдэнхэй. Энэнь үбэлжэлгын үедэ хэрэгтэй тэжээлэй 60,2 процентнь болоно. Үбэлжэхэ малай услово толгой бүхэндэ тэрэниие хубаахада оройдоол 8,8 центнер тэжээлэй единице хүртэнэ. Энээн дээрэ голоомо ношо, заа-зуу таряа талханай зүйл нэмэхэдэшье, тэрэн тиймэ ехээр дээшлээдхихэгүй.

Иигээд ерэхэдээ, олохон аймагууд болон ажахынуудта үбэлжэлгэ хүнгэн байха гэжэ хүлээхын яашье аргагүй. Үнгэрхэн хабар, зунай ган гасуурһаа боложо, адууһа малаар олон Мухар-Шэбэрэй, Бешүүрэй, Сэлэнгын, мүн Здыншье зарим ажахынууд тэдэндээ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлдхэжэ шадаагүй.

Сагай уларилай таарамжагүйшгэ байгааһье хаань, зарим аймагуудай түрүү ажахынууд али бүхы арга боломжоо элсүүлжэ, сабаһаан, таряалан дээрэ ургаһан юумые хаһа сагань хуряжа абаа, һайншье шанартай, ехэшье тэжээл нөөсөө. Эндэ Кабанскын аймагай Кабанскын совхозы, Байгалай ОПХ-е, Загарайн аймагай "Гигант", "XXI партсездын нэрэмжэтэ колхозууды, "Мухар-Тала" АКХ-е, Хурамхасанай аймагай хэдэн ажахынууды нэрлэжэ болоно. Эдэ аймагуудта малай

услово толгой бүхэндэ дунда зэргээр 10 процентһээ дээшээ тэжээлэй единице болохо үбһэ хоол бэлдхэгдэнхэй.

Тэрэшлэн Баргажанай, Хяагтын, Хориин аймагуудай олохон ажахынууд баһал малаа тэжээлээр муу бэшээр хангажа шадаа.

Хэды хүндэ байдалда хүдэлжэ байбашье, хүдөөгэймнай диалэнхи олон малшад жэл бүхэндэ энэ бэрхэтэй шалгалты арга хургаараа бараг дабажа гарадаг ааб даа. Энэ үбэлжэлгэһье баһал муу бэшээр үнгэргэгдэхэ бээ гэжэ найдахаар.

Бултанай мэдэһээр тэжээлэй тиймэ элбэг бэшэ хадань, нэн түрүүн малайнгаа үбэлэй байранууды, хашаа, хорёонууды хаһа саг соонь заһабарилһан, дулаалһан, зонийн харюусалгатайгаар оролдожо хүдэлдэг газарта үбэлжэлгын һайнаар үнгэргэгдэхэ элитэ. Мүнөө олонхи аймагуудта бүхы дээрээ адууһа мал гол түлэб бараг бэлдэгдэн дулаан байрада оруулагданхай, гүүртэ, фермэ, отарануудта ехэнхидээ дүршэлтэй, оролдосотой хүнүүдшье табигданхай гэжэ түрүүшын дүнгүүд харуулна. Хаа хаанагүй малда эдюулхэ үбһэн, голоомон болон бусад тэжээл даб дээрэ хүрэхөөр зөөгдөнхэй.

Гэхэтэй хамта үбэлжэлгын эгээл хатуу хаһын үшөө хүсэд үзэгдөөгүй байбашье, олохон ажахынуудта малай туража, ашаг шэмьень доошолжо эхилһэн ушаршье үсөөн бэшэ бии. Жэшэнь, республика соо үнгэрхэн октябрь, ноябрь һарада нёдондой энэ үеынхитэй сасуулахад, олонхи аймагуудта һу һаали хараа байса доошолоо. Бүхы 20 аймагай 4-ниинь лэ энэ үе соо һу һаалиа зааха дээшлүүдээ. Энэ талаар Здын, Хяагтын, Тарбагатайн, Хориин аймагууды онсолон нэрлэхээр. Харин тиихэдэнь Загарайн, Хурамхасанай, Хойто-Байгалай, Прибайкалийн аймагуудай ажахынууд һу һаалиа илангаяа ехээр доошолуулаа.

Жэлэй ямаршье хаһада сагаан эдэ ехээр абадаг түрүү коллективүүд үбэлжэлгын һая эхилһэн, ольбон хүйтэнэй хаһын захиалһан энэ сагашье үнэдһээ яһала горитой һу абана. Жэшээ болгон, Мухар-Шэбэрэй аймагай "Искра" колхозой "Новостройко" гэжэ газарай фермынхиды (даагшань В.И.Чигирёва) нэрлэхээр. Эндэхид үнгэрхэн 11 һарада үнээн бүриһөө 2700 килограмм шахуу һу һаагад, октябрь-ноябрьдашье энээнээ ехэ доошолуулаагүй. Фермын түрүү һаалишад П.И.Горюнова, А.Г.Козлова, Н.Ф.Хакумулин гэгшэд үнээн бүриингөө һу һаамы тус бүридөө 2900-3000 килограммда хүргөө.

Республикын олонхи ажахынуудай һу һаалин фермнүүдтэхи тэжээл

буйлуулха цехүүд, жаахан кухинуудшье хуу хаагданхай, голоомо ношо хэршэжэ, шанаржуулжа эдюулхэ хүдэлмэри орхигдошонхой. Иийһээ малые наринаар харуулхал, эдээлүүлхэ ямаршье технологи, түрүү онол арганууд сахигданагүй.

Үнэн дээрээ, иигэжэ байхадаа, алмалта, арьбалалта хэнэ, продукцингаа өөрын үнэ сэнгые доошолуулна бэшэ, харин бүри ехэ гарзатай болгоно бшуу. Тэжээлые буйлуулһангүй, тэрэ зандань эдюулхэдэ хэды ехэ хубинь дэмы хосорно гэшэб! Эсэстээ муртэй продукциһье абтангүй һалана. Энэ жэлдэ ядахын сагта голоомо, бага зэргын таряа талхые заатагүй хэршэжэ, үйрүүлжэ, бусад тэжээлтэй холижо, шэмэтэй болгожо малда эдюулээл һаа, ашаг үрэтэйгөөр гаргашалагдаха байна. Тэжээлэй дутамагта энэмнай илангаяа шухала ха юм.

Һүүлэй үедэ олохон аймагуудта диалэнхи үхэр, хонид, адуу морид бүхэли үбэлдөө шахуу гол түлэб бэлдхэгдэжэ яажа гарана. Тиймэ гүүртэ, отарануудта хүдэлжэ байһан малшад ажалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Гол түлэб үбэлэй һарануудта олонхи тугал, хурьгад абтаха байна. Имагтал энэ үедэ харууһа, тэжээлэй муу байһанһаа, зарим малшадай харюусалгагүйһөө түл олоор гарзалжа, эсэстээ зуун эхэ малһаа 30-40, ехэдээл һаа—50-60 тугал, хурьга түлжүүдэг ушар захигүй үзэгдэнэ. Энэһнээ ажахынуудай хэды ехэ гарза хохидолдо ородогын мэдээжэ ааб даа. Эхэ малай үсөөн байхада, тэдэһнээ түл түрэгын ёһоор абтахагүйдэ адууһа мал яагаад олошорхоб.

Тээсгэн республикын зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндээр энэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа нэн. Түбхын түрүүн бүри мүнөөһөө ажахы бүхэндэ эмэ буруу, хашарагууды илгажа, һайн харууһа, тэжээлдэ табиха, саашадаа гунжад болгожо үржүүлхэ хэрэгтэй. Илангаяа гэр бүлөөрөө арендэ гуримаар хүдэлдэг малшадта тэдэниие даалгаха, һайн байра, үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха шухала. Тийгэжэ шадаа һаа, ойрын жэлнүүдтэ үнээ, гунжадые олон болгожо, түл олоор абажа, үхэрэй мяха, һу ехээр үйэдэбэрилдэг болохо арга бии.

Тобшолон хэлбэл, энэ 1996-1997 онуудай малай үбэлжэлгы һайнаар үнгэргэжэ шадабалнай, энэ һалбарие тогтонжоруулха, саашан хүгжөөхэ үндэһэ нуури бии боложо үгэхэ байна.

В.ЖАМАГАНОВ,

Буряад Республикын

Хүдөө ажахын болон

эдээ хоолой министерствын

ахмад зоотехник.

Буряад Республикын Арадай Хуралай

ТОГТООЛ

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ФЕДЕРАЛЬНА СУГЛААНАЙ ФЕДЕРАЦИИН СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Е.С.СТРОЕВТО БОЛОН РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ФЕДЕРАЛЬНА СУГЛААНАЙ ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ Г.Н.СЕЛЕЗНЕВТО БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХАНДАЛГА ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:
Россин Федерацийн Федеральна Суглаанай Федерацийн Советэй Түрүүлэгшэ Е.С.Строевто болон Россин Федерацийн Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ Г.Н.Селезневто Буряад Республикын Арадай Хуралай Хандалга абаха.

Буряад Республикын Арадай Хуралай
Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Улаан-Үдэ хото,
1996 оной ноябрийн 28.

Россин Федерацийн Федеральна Суглаанай Федерацийн Советэй Түрүүлэгшэ Е.С.Строевто болон Россин Федерацийн Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ Г.Н.Селезневто ХАНДАЛГА

Хүндэтэ Егор Семенович!
Хүндэтэ Геннадий Николаевич!

Буряад Республикын арадай ажахын комплексдо экономическэ шахардуу байдалай улам гүнзэгирэлгэнөө уламжалан, мүнэнгэ талаар хүшэр байдал тохёолдоод байна. Предприятинууд хүдэлмэрилэгшэдтөө саг болзор соонь салин түлэхэ, бюджет болон бюджетдээ гадуур жасануудта түлбэринүүдые оруулхэ арга боломжонуудһаа хаһагданхай. Саг болзор соогоо уялганууд дүүргэжэ шадахагүйдэнь ехэ яла тохогдожо, бүришье һаалта хэнэ. Республикын арадай ажахын комплексые дэмжэхын предпрятинуудые хаалгангүйгөөр үлөөхын тула Буряад Республикын Арадай Хурал Таанадта хандажа, "1997 онд федеральна бюджет тухай" Федеральна Хуулиие хаража үзэлгэ үедэ яла түлэлгын болзорые арбан жэлээр хойшолуулхыгтай гуйна.

1996 оной ноябрийн 28-да Буряад Республикын Арадай Хуралай сессии дээрэ абтаба.

Буряад Республикын Арадай Хуралай
Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Буряад Республикын Арадай Хуралай

ТОГТООЛ

БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН ДЭБИСХЭР ДЭЭРЭ ПЕНСИ САГ БОЛЗОР СООНЬ ТҮЛЭХЭ ТАЛААР ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

Буряад Республикадахи Россин Федерацийн Пенсионно жасын таһагые даагынь мэдээсэл шагнажа, зүбшэн хэлсэжэ үзөөд, Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. П.А.Улахановай мэдээсэл мэдээндээ абаха.
2. Налогууд болон уялгата түлбэринүүдые суглуулаха талаар Республиканска онсо байдалай комиссине Россин Федерацийн Пенсионно жасада бүхы түхэлэй предпрятинууд ба эмхинүүдэй үритэлгын хэмжээе доошолуулгада шэлүүлэгдэн хэмжээнүүдые шангадхые зууршалха.
3. Коммерческэ банкнуудай болон Буряад Республикадахи тэдэнэй филиалнуудай Россин Федерацийн Пенсионно жасада тогтоогдон болзор соо түлбэринүүдые оруулалгын хойноһоо хиналта шангадхыень Буряад Республикын Национальна банкда дурадхаха.
4. Буряад Республикадахи Россин Федерацийн Пенсионно жасын таһагай мэдүүлгэнүүдые түрүүшын ээлжэндэ ба богонь болзорто хаража үзэхыень, Арбитражна Сүүдэй шийдхэбэринүүдэй болон прокуратурын зургануудай тогтоолнуудай хойноһоо хиналта шангадхыень Буряад Республикын Арбитражна Сүүдэтэ болон прокуратурын зургануудта дурадхаха.
5. "Россин Федерацийн Пенсионно жасада страховый түлбэринүүдые оруулха гурим эбдэнэй түлөө харюусалга тухай" Буряад Республикын Хуули абаха талаар Буряад Республикадахи Россин Федерацийн Пенсионно жасын таһагай хуули ёһоноо дурадхал хаража үзэхэ.
6. Тус Тогтоол бэлүүлгын хойноһоо хиналта Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар комитетдэ даалгаха.

Буряад Республикын Арадай Хуралай
Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Улаан-Үдэ хото,
1996 оной ноябрийн 28.

Буряад Республикын Арадай Хуралай

ТОГТООЛ

БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН АРБИТРАЖНА СҮҮДЭЙ СУДЬЯГАЙ ТУШААЛДА КАНДИДАТУРА ТУХАЙ

Буряад Республикын Үндэһэн Хуулийн 86-дахи статьятай зохиладуулан, Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:
Буряад Республикын Арбитражна Сүүдэй судьягаар Найданов Дугаржан Содномовичые томилхыень Россин Федерацийн Президентэ зүбшөөлөө үгэхэ.

Буряад Республикын

Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Улаан-Үдэ хото,
1996 оной ноябрийн 28.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ НУРГАХА

Тээмэндэ аймагай түб тосхон Мухар-Шэбэртэ баяр ёһололой оршон байдалда хүдөөгэй мэргэжэл олгохо шэнэ училищи нээгдээ. Залуушуулые хүдөө ажахын элдэб мэргэжэлдэ нургаха энэ училищи аймагай түбэй больницын хуушан хэдэн томо модон гэрнүүдые эзэлбэ.

Урдань эндэмнай Шаралдай тосхондо хүдөө ажахын техническэ мэргэжэл олгохо училищын багхан филиал байһан юм. Тэндээ оройдоол хоер, тусхайлбал, автомашинын жоолошон, тракторист гэгхэн мэргэжэлдэ гол түлэб хүбүүд нурдаг нэн. Мүнөө энэ нургуули тусгаар мэргэжэлтэй барилгашад, модошо дархашуул, нарин дархан, мүн кондитернууд,

эдээ санагшад, электромонтернууд болон пеэшэншэн гэхэ мэтэ үнэмшэлгэтэй хүнүүдые нургажа гаргаха байна.

Мүнөө жэлдэ энэ 27-дохи СПТУ-да 249 хүбүүд, басагад нуржа байна. Нуралсалай үргэн салуу таһалганууд соо шэлэһэн мэргэжэлдэ һайнаар нуржа бүхы арга боломжо бии. Училищын директор И.С.Мироновой мэдүүлһэнэй ёһоор, тэндэ ажалладаг багшанар тусхай дунда нургуулигай, бүгэдэ хүдөө ажахын үйлдэбэри һайн мэдэхэ мэргэжэлтэд юм. Училищи өөрын столовой, хүдөөһөө ерэлһэн нургаһадай байха хамтын байраһье бии.

В. ШИРДАРМАНОВ.

ад Республикын Правительствада

БАЙДАЛНАЙ ХҮШЭР ЭЭД, ГАРАА ДЭЛГЭЭД ХУУХААР ГҮ?

Республикын Правительствын ээлжээтэ заседани боложо, шухала асуудалуудыг зүбшэн хэлсэгдэб. Тус заседаниие Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А.А.Агалов хүтэлбэрилөө.

Заседани дээрэ түрүүлэн "Буряад Республикын музейнүүд ба музейнүүдэй жасанууд тухай" асуудал зүбшэн хэлсэгдэб. Тус асуудал республикын соёлой министр Г.Н.Струбинов элидхээ. Музейнүүд ба музейнүүдэй жасанууд тухай хуульгээр хөөржэ үгөөд, музейнүүдэй 200 мянга гаран аманууд манай республикада тоологдоно, тэдэнь бултадаа эх зөөри болоно гээд тэмдэглээ. Тус хуулийн проект "Россин Федеральн музейнүүд ба музейнүүдэй жасанууд тухай" Федеральн элэгийн зохилдоно, тиигэжэ Буряад Республика өөрын хуулигайгаар, энэ шухала хэрэгые хуулийн үлдэһөөр саашадань хөөжэ арга олодоно гээд тэрэ онсолһон байна. Тус хуулийн эх тухай Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.Д.Карнышев, Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л.Ч.Нимаева элидхээ, зохихо дурадхалуудыг оруулан байна.

Буряад Республикын музейнүүд ба музейнүүдэй жасанууд тухай" асуудал баталан абаха, эсэслэн баталхыень республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.Д.Карнышев элидхээ.

Буряад Республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министр А.А.Агалов "1996-1997 онуудта гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ талаар республиканска программын дүүргэлтын ябаса тухай" элидхээ.

Республика доторнай гэмтэ ябадал гаргаха ушарнууд хүүлэй тухай үсөөрнэгүй, гэбэшье хүнэй эрхые хамгаалха, нийтын сахиха талаар шанга хэмжээнүүд абтана, гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ талаар республиканска программын 50 процентнь бүтэб. Юундэ программа бэелүүлгэдэ иимэ байдал тохёолдооб гээд, мунгэн нан дуталдана, милицийн хүдэлмэрилэгшэд олон туршада салин хүлээ абанагүй, — гэжэ министр хэлээ.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.Д.Карнышев, Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо В.Б.Саганов, республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо В.К.Агалов үгэ хэлсээ. Жэжээлгэдэ, Арадай Хуралай комитетдэй түрүүлэгш В.Б.Саганов үгэ хэлэхэдэ, гэмтэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха республиканска программа муртэй найнаар бэелүүлгэдэнэгүй, гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ хэрэгтэ хүн зон, найн дуранай дружинанууд, тэрэ тоодо оюутад хабаадуулагданагүй, шэнэ зүйлнүүд асуудал үсөөн гэжэ тэмдэглэб. Залуушуулаа (Улаан-Үдэн бүхы хургуулинуудай оюутадые оруулалсан) бүридэһэн найн дружинанууд милицийн хүдэлмэрилэгшэдэй хүтэлбэри хаа хаанагүй нийтын журам сахиха хэрэгтэ найн нүлөө хөөжэ арга боломжотой гээд тэрэ мэдүүлб. Бүхы хүдэлмэригээр өөр хаража үзэхыень министр дурдахба.

Оронгой болон республикын экономикын тулюур байдал, архидалга гэмтэ ябадал гаргалтын гол шалтагаан гэжэ республикын прокурор А.Ф.Покацкий хэлээ. Түрүүлэгшэрхэ байдала ажаллахань хүшэр, гэбэшье гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ найжаруулха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэб.

Буряад Республикын эрдэм хуралсал ба эрдэмэй хүгжэлтыг зүгһөө дэмжэлгэ тухай" асуудалаар республикын Эрдэм хуралсал, дээдэ хургуулинуудай болон эрдэмэй эмхи зургаануудай талаар министр С.Д.Намсараев элидхээ.

Федеральна болон республиканска бюджетдэй мунгэ хэрэглэг, хуралсал, эрдэмэй эмхи зургаанууд, дээдэ хургуулинууд гэжэ байнхай. "Хүүгэдэй саад-хургуули", "хургуули-дээдэ хургуули" гэхэ мэтэшэлэн комплексууд хүдэлнэ. Мүнөөнэй хургуулинууд хүшэршье наань, эрдэмэй шэнжэлгэнүүд хэгдэнэ. Энэ хургуули хэдэн тоонууд дурдахба.

Буряад Республикын эрдэм хуралсал, дээдэ хургуулинуудай, эрдэмэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ туһаламжа болгон, электрын элшэ хүсэн, найн түлөө түлэдэг мунгэнэй хэмжээе бага болгохо талаар тэдэ хүнжэлэгшэнүүд хараалхыень "Бурятэнерго" болон эрдэм зургаануудта дурдахан тогтоол баталан абтаба. Правительствын заседани дээрэ Буряад Республикын соёлой ба эрдэмнэй программа тухай асуудалууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тогтоолнууд баталан абтаа.

С. ОЧИРОВ.

ДЭМБЭРЭЛТЭЙ АЖАЛЫЕНЬ ДЭМЖЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ!

Нийслэл хотымнай И.Калашниковай нэрэмжэтэ библиотекейн ехэ зал соо политическэ хардалга хамалганда ороһон хүн зоной Буряадай эблэлэй правлениин эмхидхэлэй тоосоотой хуульгын 1-дэхи конференци хаяхан үнгэрөө.

Конференцидэ сугларһан зон түрүүн хууриһаа бодохо, 30-50-яад онуудта түрмэ шорондо, лагеринуудта наһа барагшадай дурасхаалыг ёһолж, минута соо дуутай зогсобо. Буряад орондо хамта дээрээ 10 мянган хүн хардалгада орожо, гэмнэгдэһэн гэжэ элирүүлгэдэ.

Эблэлэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо А.Е.Совгир үнгэрһэн 3 жэл соо хэлэн ажалынгаа дүнгөөр тоосоходоо, Буряад орондойнэй экономическэ байдалай тон хүндэ байһанһаа боложо, политическэ хардалга хамалганда орогшодой эблэл Сибириин бэшэ регионнуудһаа гэжэл хуульд байгуулагдана гэжэ дуулгаба. Элидхэлшэ президиумдэ хууһан Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л.Ч.Нимаевада хандажа, эдэ жэлүүдтэ гэмнэгдэһэн зондо ходоодоо туһаламжа, тэдхэмжэ хүргэжэ байһандань баярыг хүргэб. Л.Ч.Нимаевагай оролдоогоор тэрэ эблэл өөһэдэ тусхай байртай болоһон байна.

Октябрьскарайондой эблэлэй түрүүлэгш В.И.Ледовских үгэ хэлэхэдэ, "Улаан-Үдэн шубуунай фабрика", "Миха-консервын" комбинат, "Нарин-сэмбын мануфактура" гэхэн акционернэ бүлгэм мүнөө үеын шахардуу сагта наһатай зоноо ороһонгуй туһаламжа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэб. Харин тэндэхи хажуудаа байһан томо-томо "Мотом" болон "Ариг Ус" фирмэнүүдэй президентүүдтэ орохын аргагүй үүдэнһээ үлдэнэ: "Түрүүн маанадта хүдэлжэ мүнгэ

олоод, хуульдэнь туһаламжа эригтэй!" гэжэ нэгэнэйн секретарь басаган намда шайгаһанаар бадашаад, газашамни гаргаа гэжэ тэрэ дуулгахадаа, мүнөө үеын "шэнэ ородуудай, буряадуудай" аха захатанаа огто тоохоёо болиһондонь голхормоор байна гэжэ мэдэсэб.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л.Ч.Нимаева элидхэл хэгшэдэй гомдол гашуудалуудыг анхаралтайгаар шайгаһанай удаа үгэ хэлэб: "Мүнөөдэр хүн бүхэндэ хүндэ байдал тохёолдоо байна. Тэрэ тоодо бүхы бюджетнэ халбаринуудта. Гэбэшье, баталагдана хуули-

нуудаймнай саг соогоо бэелүүлгэдэжэ байгаа наань, иитэрээ ажабайдалнай уруугаа орохогүй нэн. Энэ жэлдэ манай республикада федеральна бюджетдээ 865 миллиард түхэриг үгтэхэ ёһотой аад, оройдоол 40 процентныг абаад байнабди. Энэндэ анхаржа, зүбөөр ойлгохыетнай таниие гуйнаб", — гэжэ Л.Ч.Нимаева хэлэб. Гэхэтэй хамта ерэхэ жэлдэ бултадаа бага гаргашатайгаар ажалаа ябуулха тухай тэрэ мэдүүлхэдэ, Омск хотодо дээдэ хургуулинуудта бүхы оюутад заочноор хуралсалаа үргэлжэлүүлжэ байна. Манай эндэ тиимэ эрид хубилалтанууд болохогүй гэжэ тэрэ найдуулба. Харин танай "Дурасхаал" гэхэн ном бэлдэжэ, хэблэлээр гаргуулаха хэрэгтэтнай туһаламжа хүргэгдэхэ, зүгөөр спонсорнуудай олоошьегүй хаа, тэрэ ном заагагүй бүтээгдэхэ. Энэ дэмбэрэлтэй хэрэгтэ мунгэн олохо ёһотой гэжэ Лидия Чимитовна хэлээ.

Конференцидэ уригдаһан Буряад Республикын

Федеральна албанай начальнигай орлогшо Ф.И.Чебунин үгэ абахадаа: "Тэрэ үеын хүн зоной ямаршье гэм зэмгүйгөөр хардалга мүшхэлгэдэ орожо, тулиһан, зобоньень ойлгожо, бидэшье баһал тэдэнэй түлөө зэмтэй байһандал болонобди. Хардалгада орогшодой нэрэнүүдые сагааруулха ажалнай энээгээр үшөө дүүрээгүй", — гэбэ.

Конференци дээрэ олон хүн үгэ хэлээ. Тэрэ үеынгөө сагыг наһан дурдажа, зүрхэ сэдхэл хүдэлгэмөөр гэр бүлэнүүд тухайгаа тэдэ хөөржэ үгөө. Тус эблэлэйхид түгсэхэдөө 40 хүнһээ бүридэһэн правлениин гэгшүүдые хуульга, мэдээжэ уран зохёолшо Владимир Гомбожапович Митыповые түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар томилоо.

Галина ЗАНАЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: А.Е.Совгир үгэ хэлэнэ; конференцийн үедэ.

Н.ЕФИМОВЭЙ фото.

Эрдэмтын бодомжонууд

АЖАМИДАРАЛ, БАЙГААЛИ, ОЮУН УХААН ТУХАЙ

Эрдэмтэн зоун жэлэй эсэс багаар Баруун ба Зүүн байгалида хандасын талаар тодоор илгардаг. Баруун зүгтэйхид эрдэм ба технологийн туйлаалтануудтай болобошье, байгаалие шашын талаһаал хараһан хандалганы хубилаагүй. Энэ зүг тухай хэлэхэдэ, байгаалия ажабайдалай тухай холбоон, бүгэдэн наһа хандагданы нюуса бэшэ. "Эрдэм" орон гэжэ нэрлэгдэдэг зүүн ороннуудта хүүлэй технологическа революцийн дэбэрбэшье, орсон хууль тухайгаа наһаата болоно, гамнан арьбадхана. Буряад орондо хүн түрэлтэнэй оюун ухаанай тухай хабаатай асуудалуудта зориулагдана конференцинуудэй боложо элидхэһэн найшаалтай. Энэ хадаа бөө шажанай, баруун ба Зүүн зүгүүдэй хоорондын харилсаануудай, хуулиныг шэнэ янзаар шэнжэлэн үзэхэ асуудал болоһон конференцинууд мүн. Конференцинууд дээдын шатада үнгэрөө. Конференцинууд үүргэ ехэ. Энэ философиин эрдэмтэн И.С.Урбанасвагай, сүг хүдэлдэг нүхэдэйн нүхгүй хүдэлмэриг тэмдэглэмээр. Эрдэм мэдэсэ оролдосотой байһан ушарһаа философи гээшэ гэжэ эхн үгдэһэн гэжэ докторско диссертациар мэдэсэ бшуу.

Буряад орон шэнэ үзэл бодолнуудай түбтэ оршоно. Ушарын хадаа оюун ухаан, хурса хурдан бодолтон олон ха юм. Энээндэнь буддын шажан өөр янзаар нүлөөлнэ. Нэгэ шата дээрээ тогтошодоггүй, хуушанай хараа баримталаад лэ байдаггүй ушарһаа шэнэ үзэл бодолнууд түргэнөөр нэбтэрдэг ёһотой.

Арад зоние оюун ухаанай талаһаа хүмүүжүүлхэдэ, шажан мүргэдэ бии байдаг мистицизм гээшэлээ сүлөөлхэ хэрэгтэй. Мэдээжэ эрдэмтэд Вернадский, Чижевский, Циолковский гэхэдэй хүдэлмэринүүдые уншаад, энэниие ойлгохоор.

Эдэ агуухэ эрдэмтэд буддын шажанда хабаатай бэшэшье наа, хүдэлмэринүүдэнь энэ шажанай гол хургаануудтай нягта холбоотой мэтэ. Гонирхоо наа, дурсагдаша эрдэмтэдэй бүтээнүүдые Г.Д.Тинлэйн "К яснуму свету" гэхэн хүдэлмэритэй анхаралтайгаар сасуулаад үзөөртэй.

Эрдэмэй хүгжэлтэдэ анхархада, байгаалиин "нарин" хуулинуудыг шудалдаг хубинь фундаментальна, харин нүгөөдэ саг дары хэрэглэгдэдэг хубинь прикладной гэжэ нэршэнхэй, ямар бэ даа хамнабарийн үүргэ болоно. Гэбэшье ажабайдалай мүнхэ урхад тааруу эрдэмэй нэгэ шэнэ налбари бии юм. Квантова механикын нээлтэнүүдтэй холбоотой. "Ажамидарал гэжэ юун бэ?"

гэхэн асуудал даган, эрдэм хүгжэхэ жэшээтэй. Теэд энэ асуудал философида, шажанда үгтэһэн, харин эрдэм ухаамнай байгаалитай "тэмсэжэ" эхилээ. Энэ "тэмсэлэйн" угаа "урагшатай" байһые мүнөө бидэ мэдэнбди.

Дурсагдаша эрдэмэй шэнэ налбари ажамидарал гээшэ юун бэ гэхэн асуудалда ямараар харюусанаб? Гол түлээ ажабайдалай материална талада анхараад, оюун ухааниие алгад гарадаг байна. Теэд ондоо философи-буддын шажан оюун ухаанай, сэдхэлэй байдалаар гонирхоход гэжэ мэдээжэ.

Оюун ухаанай гол шэнжэ гэхэдэ, элшээр дамжадаг бэшэ толоной яларааншуу зүйл болоно гээд квантова механика элирхэйлнэ бшуу. Физическэ бөө махабад квантово-механическа хуулинуудта бүридэдэг тула, мүн лэ иигэжэ толотоход, уураг тархишье баһал иимэ толоор хүрээлэгдэнхэй ха. Эдэ бодомжонуудни юрэ бусын, өөр янзын, арсалдааташье байжа болоо.

Эрдэмэй, технологийн, байгаалиин тааралдал тухай бэшэхэ гэхэн бодолнуудни иимэл даа.

К. НИКИФОРОВ,
Россин Федерацийн
технологическа эрдэмэй
бодото гэгшүүн-академик.

9, ПОНЕДЕЛЬНИК

КАНАЛ "ОРТ"

16.00 Новости.
16.20 "Космические спасатели лейтенанта Марша".
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 Джэм.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
19.15 "Новая жертва".
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Если...
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 "Багз-2": "Похищение Ньютона".
23.50 Жизнь замечательных людей. Сергей Михалков.
00.20 Футбольное обозрение.
00.50 Новости.
01.10 X/ф "Посвященный".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультфильм.
9.00 Вести.
9.15 Товары - почтой.
9.25 Утренний экспресс-2.
9.55 Дорогая редакция.
10.20 Ретро-шлягер.
10.45 "Санта Барбара".
11.40 Товары - почтой.
11.50 Русское лото.
12.30 В рабочий полдень.
13.00 Вести.
13.20 X/ф "Ниндзя правителя" (Япония).
14.55 Деловая Россия.
15.25 Сам себе режиссер.
16.00 Вести.
16.25 Иванов, Петров, Сидоров..

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.05 Мультфильм.
17.20 "Династия", 134 с.
18.30 Байгал.
18.45 Курьер.
19.00 Музыкальные встречи.
19.35 Ая-ганга.
20.05 Театр и зритель. Премьера спектакля "Смута" в ГРДТ.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 Особо важные персоны.
21.35 "Санта Барбара".
22.35 Скрытой камерой.
23.10 Детектив "На острие ножа".
00.10 Телескоп.
00.45 Кто во что горазд.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.35 Музыка всех поколений.
02.10 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли", 2 с.
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 Сериал "Готовы или нет?", 4 с.
17.05 Аптека.
17.15 Мультфильмы.
17.30 Открытия недели.
18.05 Благая весть.
18.35 Сериал "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.30 Муз. подарок.
19.45 Провинциальные анекдоты.
20.20 Сериал "Новая волна", 33с.
21.10 Нон-стоп лист.
21.15 Для изучающих английский язык. док. фильм.
21.30 Восточный экспресс.
21.45 X/ф "Поезд смерти".
23.25 Аналитическая программа "Обозреватель".
24.00 Диск-канал.
00.45 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
15.00 X/ф "На Западном фронте без перемен".
17.00 Сегодня днем.
18.90 Кинотеатр юного зрителя. "Голубое дерево", 20 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня (Новости НТВ).

19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью возможного" (США), 20 с.
20.45 Телемагазин.
21.00 Итоги.
22.20 Мир кино: Ч. Бронсон в х/ф "Жажда смерти".
24.00 Сегодня.
00.35 Спорт. программа "Дистанция 60".

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Промышленный канал.
18.00 М/ф "Щелкунчик".
18.25 Домовой Ролана Быкова.
18.45 Что умеют обезьяны.
19.05 Блок Нот.
19.20 Ералаш.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь.

"З КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 X/ф "Неукротимая марка-за".

10, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00 Новости.
10.15 "Новая жертва".
11.50 Что? Где? Когда?
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 X/ф "Софья Петровна".
15.30 Смехопанорама.
16.00 Новости.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Космические спасатели лейтенанта Марша".
16.45 Мультитроллия.
17.10 Волшебный мир.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
19.15 "Новая жертва".
20.05 Погода.
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Борис Чирков в х/ф "Юность Максима".
00.35 50х50.
01.30 Новости.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультфильм.
9.00 Вести.
9.25 Товары - почтой.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 Шаг из круга.
14.10 Шаг за шагом.
14.25 Товары - почтой.
14.30 Деловая Россия.
15.00 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 За околицей.
16.00 Вести.
16.20 Проще простого.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.45 Мультфильм.
17.00 "Династия", 135 с.
17.50 Байгал.
18.05 Курьер.
18.20 Дела деревенские.
18.45 Кто поможет семье?
19.15 Вкладчики действуют. Позволят ли закон помочь обманутым?
19.35 К 85-летию народной поэтессы Бурятии Ц.Д. Дондоковой.
20.05 Пульс.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22.20 Раз в неделю.
23.00 Мужчина и женщина.
23.40 Телелотерея "На коне".
00.10 Тихий дом.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Кто во что горазд.
01.45 Звуковая дорожка.

"АРИГ УС"

16.00 "Кругосветное путешествие Вилли", 3 с.
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Готовы или нет?", 5 с.
17.05 Рецепты от Цептер.
17.10 Аптека.
17.20 Спорт недели.
17.50 Мультфильм.
18.00 Благая весть.
18.30 "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.25 Скандалы недели.
20.10 Муз. подарок.
20.25 "Новая волна", 34 с.
21.15 Ток-шоу "Акулы пера". И.Матвиенко, А. Шаганов.
22.15 "Следствие ведут...": х/ф "Игра всерьез".
00.15 Диск-канал.
01.00 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 X/ф "Бегство к Афине".
17.00 Сегодня.
18.00 Кинотеатр юного зрителя: "Голубое дерево", 21 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью возможного", 21 с.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.15 "ТИВИКОМ" представляет программу "Телемагазин".
21.30 Футбольный клуб.
22.00 Мир кино: "Три цвета: синий" (фильм 1).
23.45 Доктор Угол.
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Лица знакомые и незнакомые.
18.00 М/ф "Королевские зайцы".
18.20 Музыка всех поколений.
18.35 Секреты природы.
19.00 И свеча бы не угасла.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.20 Реклама.
20.25 Наедине со всеми (прямой эфир).

"З КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 X/ф "Анжелика и султан".

11, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00 Новости.
10.15 "Новая жертва".
11.05 Тема.
11.45 В поисках утраченного: Борис Чирков.
12.30 Угадай мелодию.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 X/ф "Саженьцы".
15.30 Человек и закон.
16.00 Новости.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Космические спасатели лейтенанта Марша".
16.45 Кактус и Ко.
16.55 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
19.15 "Новая жертва".
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.

21.00 В поисках утраченного: Борис Чирков.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Хоккей. Евролига. Решающий матч.
00.55 Сталин и его окружение в "черной" комедии "Красный монарх".
02.45 Новости.
03.00 Пресс-экспресс.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Мультфильм.
9.00 Вести.
9.25 Товары - почтой.
9.35 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 В рабочий полдень.
12.30 Деловая Россия.
13.00 Вести.
13.20 X/ф "Ревущий огонь" (Япония).
14.55 Иванов, Петров, Сидоров...
15.35 За околицей.
15.45 Детские новости.
16.00 Вести.
16.20 Проще простого.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.55 Мультфильм.
17.25 "Династия", 136 с.
18.15 Информ.-муз. программа.
18.40 Байгал.
18.55 Курьер.
19.10 Дела деревенские.
19.35 Толи.
20.05 Актуальное интервью. Министр труда и занятости населения РБ И. Пыгин.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.25 Особо важные персоны.
22.45 Музыка всех поколений.
23.00 Сериал "Странник", 7 с.
23.55 20 лет ансамблю "Русская песня".
01.00 Вести.
01.30 Кто во что горазд
01.45 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Кругосветное путешествие Вилли", 4 с.
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 "Готовы или нет?", 6 с.
17.05 Частный случай.
17.20 Вы - очевидец.
17.45 Аптека.
17.55 Благая весть.
18.40 "Антонелла".
19.30 Катастрофы недели.
20.00 Муз. подарок.
20.15 "Новая волна", 35 с.
21.05 Назло рекордам.
21.30 Восточный экспресс.
21.45 Ток-шоу "Я сама": "Как я стала стервой".
22.45 X/ф "Конвой" (США).
00.45 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Сегодня утром.
11.35 Герой дня.
12.00 Сегодня утром.
15.00 X/ф "Смертельная иллюзия" (США).
16.30 *Улица Сезам".
17.00 Сегодня.
18.00 Кинотеатр юного зрителя: "Голубое дерево", 22 с.
18.50 Телегазета.
19.00 Сегодня.
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Час сериала: "За гранью возможного", закл. серия.
20.50 Телегазета.
21.00 Сегодня.
21.30 Во саду ли, в огороде.
22.00 Мир кино: "Три цвета: белый" (фильм 2).
23.35 Поэт Алена Апина.
24.00 Сегодня.
00.35 Дистанция 60.
01.35 Меломания: Джо Кокер.

"ОТБ"

6.30 Теледом.
7.20 Суурьян.
7.30 Наедине со всеми.
18.00 М/ф "Новое плато короля".
18.20 Тележурнал "Здоровье".
18.30 Музыка всех поколений.
18.45 Секреты природы.
19.00 Нить Ариадны.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Реклама.
20.35 Сказка на ночь.

"З КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 X/ф "Анжелика и король".

12, ЧЕТВЕРГ

КАНАЛ "ОРТ"

7.20 Елена Коренева и Михаил Боярский в водевиле "Свадьба гусара".
10.40 Мультфильмы нашего детства.
11.00 Новости.
11.15 Фильм-сказка "По щучьему велению".
12.10 Ералаш.
12.25 Утренняя почта.
13.00 Смак.
13.20 Телеспектакль "Взрослая дочь молодого человека".
15.05 Подводная олимпиада команды Кусто.
16.00 Новости.
16.20 "Союзмультфильм" представляет...
17.10 Как-то раз...
17.20 Играй, гармонь любимая!
17.50 В мире животных.
18.30 КВН-ассорти.
19.00 Новости.
19.15 X/ф "Виват, гардемарины!"
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Поле чудес.
23.45 Песня-96.
00.35 Боевик "Черная акула".

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Вести.
9.25 Мультфильмы.
10.15 По вашим письмам.
10.45 Книжная лавка.
11.00 Доброе утро!
11.30 Врача вызывали?
12.00 Вести в 11.
12.15 Поэт в России больше, чем поэт.
12.40 X/ф "Дядя Ваня".
14.25 Анимные собеседники.
14.50 Проще простого.
15.20 Грош в квадрате.
15.50 Ничего, кроме...
16.05 Де-факто.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.30 Улгур.
17.05 Байгал.
17.20 Курьер.
17.35 О сокровенном.
18.00 Живем на своей земле.
18.35 Художник и время.
19.25 Байгал.
19.40 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

19.50 Комедия "Служебный роман", 1 и 2 с.
22.30 Забытые имена: С.Дягилев.
23.00 Аншлаг и Ко.
00.05 Д/ф "Битлз". Великая четверка", 1 с.
01.00 Вести.
01.35 Фильм А. Тарковского "Зеркало".

"АРИГ УС"

9.00 Диск-канал.
9.55 Мультфильм.
10.10 Сериал о природе "Экспедиция глубинного поиска", 1 с.
11.05 Нон-стоп лист.
11.10 Мультфильм.
12.05 Это мы не проходили...
12.30 Сериал "Флиппер-2".
13.15 Нон-стоп лист.
13.20 Хорошо забытое...
13.55 X/ф "Андрей Рублев", 1 с.
15.20 Ток-шоу "Профессия: горнолыжник".
16.10 Клуб одиноких сердец.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Х/ф "Не будите спящего
царя".
Благая весть.
"Антонелла".
Нон-стоп лист.
Мы и налоги.
Муз. подарок.
Новая волна", 36 с.

Алло.
новостей.
Сериял "Кобра", фильмы

Х/ф "Маленький гигант
и его секса".

"ТИВИКОМ"

Анонс. Мир кино.
Сегодня.
Герой дня.

Сегодня.
Мир приключений и
истории: х/ф "Узник замка
Иф", 1 с.

Программа для подростков
"Винта".
Пойми меня.

Сегодня.
Кинотеатр юного зрителя:
Боевое дерево", 23 с.

Телегазета.
Сегодня.
Анонс. Муз. поздравления.

Час сериала: "Госпожа
Удовольствие", 1 с.
Телегазета.

Сегодня.
Радар-спорт.
Мир кино: "Три цвета:
белый" (фильм 3).

Доктор Угол.
Сегодня.
Дистанция 60.

Кафе "Обломов".

"ОТБ"

Лучшие мультфильмы
верши.

Реклама. Х/ф "Мама Роза".
Синемания.

Лукоморье.
Уважаемые телезрители!

Телекомпания
Бурятия предлагает Вам в
каждый день 12 декабря
поздравить всех своих
родственников и знакомых.

Вам не нужно никуда выходить
из дома или заботиться об
этом заранее. С 12.00 и до
конца вечера 12 декабря
Вы можете начинать звонить
по тел. 06. И через несколько
минут ведущие "Клип-
презента" Саяна и Владим
будут Вас поздравлять в
эфире. С утра до
вечера звоните по тел. 06. Не
упустите возможность поздравить
своих родных и
знакомых в праздник.

13, ПЯТНИЦА**КАНАЛ "ОРТ"**

Борис Бабочкин в х/ф
"Патриот".

Мультфильм.
Новости.

Непутевые заметки.
Утренняя звезда.

Служу России!
Провинциальные истории.

Человек и закон.
Как-то раз...

Подводная одиссея
Ванды Кусто.

Смехопанорама.
Новости.

Муз. программа "Такая
большая любовь".

Клуб путешественников.
Мультфильм.

Один на один.
Х/ф "Гардемарины-3".

Время.
Х/ф "Еще раз про любовь".

Коллекция 1-го канала: х.ф
"Ментини".

Новости.

КАНАЛ "РОССИЯ"

Лукоморье.

Мультфильм.

Российское бюро путе-

шествий.

10.35 Книжная лавка.

11.00 Устами младенца.

11.30 Присяга.

12.00 Вести в 11.

12.15 Торговый дом.

12.30 Футбол без границ.

13.00 Человек на земле.

13.25 В мире животных.

13.55 Телетheater.

14.20 Проще простого.

14.50 Кубок России. Междуна-

родные соревнования по

фигурному катанию.

15.55 Петербургские сезоны.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.20 Ансамбль "Веснушки".

16.45 Буряад орон.

17.30 Курьер.

17.45 Гражданин и закон.

18.20 Примите поздравления...

18.50 Панорама Бурятии.

19.35 Курьер-2.

19.45 МТК-регион (выпуск 4-й).

КАНАЛ "РОССИЯ"

20.45 Сам себе режиссер.

21.20 Программа "А".

22.15 Х/ф "Сукины дети".

24.00 "Битлз". Великая четвер-

ка", 2 с.

01.00 Вести.

01.35 Эх, дороги...

"АРИГ УС"

9.00 Диск-канал.

9.45 Мультсериал "Омер".

10.10 Детский сеанс: х/ф "Шапка

Мономаха".

11.20 Нон-стоп лист.

11.25 Шоу "Пальчики оближешь".

12.00 "Экспедиция глубинного

поиска", 2 с.

12.45 "Чай-клуб".

13.15 "Андрей Рублев", 2 с.

15.05 Ток-шоу "Сделай шаг".

15.55 Х/ф "Здравствуй и про-

щай".

17.40 Шоу Бенни Хилла.

18.10 Благая весть.

18.45 "Антонелла".

19.35 Те, кто...

20.00 Муз. подарок.

20.15 "Новая волна", 37 с.

21.05 Нон-стоп лист.

21.10 Жизнь - игра.

21.25 Музыка кино: Марк Бернес.

21.35 Восточный экспресс.

21.50 "Кобра", фильм 3.

22.40 Телеигра "Деньги? Деньги?"

23.30 Х/ф "Леди в белом".

"ТИВИКОМ"

11.00 Анонс. Мир кино.

13.00 Сегодня.

13.35 Герой дня.

14.00 Сегодня.

15.00 "Узник замка Иф", 2 с.

16.10 Программа для подростков

"От винта".

16.30 Пойми меня.

17.00 Сегодня.

18.00 Анонс. Муз. поздравления.

18.50 Телегазета.

19.00 Кумиры старого кино: К.

Дуглас, Л. Оливье в х/ф

"Спартак" (США), ч. 1.

21.00 Сегодня.

21.20 Телегазета.

21.30 "Спартак", ч. 2.

23.00 Дикая природа. Панды с

Деборой Уингер.

24.00 Сегодня.

00.35 Мир кино: "Такая странная

эротика" (Италия).

"ОТБ"

9.00 М/ф "Снежная королева".

9.50 Реклама. Х/ф "Пятнадца-

тилетний капитан".

11.15 Раз в неделю.

11.45 Реклама. Х/ф "Каникулы

Петрова и Васечкина".

14.05 Шьем для всей семьи.

14.20 Ералаш.

14.40 Реклама. Х/ф "Волшебный

остров".

16.10 Урок русского языка.

16.25 Блок Нот.

16.40 Мультфильм.

17.00 Клип-презент.

17.30 Реклама. Х/ф "Принц и

нищий".

19.20 Бесконечное путешествие
с Е. Дворжецким.

19.50 Реклама. Х/ф "Сердца
четырёх".

21.25 Аншла! Аншла!

22.20 Реклама. Х/ф "Парни".

14, СУББОТА**КАНАЛ "ОРТ"**

7.00 Телеутро.

10.00 Новости.

10.15 Домашняя библиотека.

10.30 "Новая жертва".

11.20 Клуб путешественников.

12.05 Мультфильм.

12.25 Играй, гармонь любимая!

13.00 Новости.

13.10 ГТРК "Мир".

13.55 Маргарита Терехова и
Николай Караченцов в х/ф

"Благочестивая Марта", 1 с.

15.00 Мультфильм.

15.15 Брэйн-ринг.

16.00 Новости.

16.20 "Космические спасатели

лейтенанта Марша".

16.45 Лего-го.

17.10 Тин-тоник.

17.40 "Карин и ее собака".

18.05 Рок-урок.

18.30 Вокруг света.

19.00 Новости.

19.20 "Новая жертва".

20.10 Джентльмен-шоу.

20.40 Концертная программа к

Дню милиции.

21.45 Спокойной ночи, малыши!

22.00 Время.

22.45 Что? Где? Когда?

00.05 Каламбур.

00.35 Романтическая комедия

"Небесная любовь".

02.20 Новости.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.

8.25 По дороге на работу.

8.30 "Мир приключений" (США),

1 с.

9.00 Вести.

9.15 Товары - почтой.

9.25 Утренний экспресс-2.

9.55 Ретро-шлягер.

10.15 Товары - почтой.

10.30 Дорогая редакция.

11.05 В рабочий полдень.

11.35 Х/ф "Капитан Немо", 1 с.

13.00 Вести.

13.20 Якутия: вчера и сегодня.

13.30 Деловая Россия.

14.00 Иванов, Петров, Сидоров...

14.40 Совершенно секретно.

15.40 За околицей.

15.55 Магазин недвижимости.

16.00 Вести.

16.20 Лукоморье.

16.45 Детские новости.

17.00 Месяцеслов.

17.10 Блокнот.

17.25 Кубок России. Междуна-

родные соревнования по

фигурному катанию.

19.25 Двойной портрет.

20.30 Музыка всех поколений.

20.45 Особо важные персоны.

21.00 Вести.

21.25 Сделано в Голливуде:

"Один хороший полицейский".

23.20 Субботний вечер на

конкурсе "Мисс Россия".

01.00 Вести.

01.35 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Кругосветное путешест-

вие Вилли", 5 с.

16.30 Нон-стоп лист.

16.35 "Готовы или нет?", 7 с.

17.05 Рецепты от Цептер.

17.10 Аптека.

17.15 Частный случай.

17.30 От форте до пьяно.

18.00 Благая весть.

18.30 "Антонелла".

19.20 Шоу Бенни Хилла.

19.50 Нон-стоп лист.

19.55 Муз. подарок.

20.10 "Новая волна", 38 с.

21.00 Сериал "Вавилон-5", 30 с.

21.55 Юмористическое шоу

"Рекламная пауза".

22.40 Х/ф "Золото партии".

00.15 Диск-канал: "Иванушки
International".

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Большое времечко.

10.45 Ключи от форта Баярд.

12.30 "Тарзан".

13.00 Сегодня.

15.00 "Узник замка Иф", 3 с.

16.40 Программа для подростков

"От винта".

17.00 Сегодня.

18.00 Школьное ТВ.

19.00 Анонс. Муз. поздравления.

19.50 Телегазета.

20.00 "ТИВИКОМ" представляет

"АВТОЭКСПРЕСС".

20.30 Панорама.

21.00 Сегодня.

21.30 Футбольный клуб.

22.00 Книжный магазин.

22.30 Великая иллюзия:

Северобайкальскын "Баяр" гэжэ буряад хэлэ бэшгэй, соёлой хүүгэдэй түбэй нээгдэнээр энэ жэлэй декабрь нарада табан жэл хүсэхээ байна. Энэ түбтэ буряад хэлэнэй багшаар хүдэлнэ. ГорОНО-хоо мэдэлтэй, урдань "Дом пионеров" гэхэн нэрэтэй кружогой ажал ябуулдаг түб болон.

хургуулинууд, үхибүүдэй саадуудаар ябажа, урдань буряад хэлэ заахамнай гэжэ дурадхадаг, ябадаг, баадахадаг байһамди. Наянай 2-1 жэлхээ яһала наашаа харадаг боложо байна. Урдань юун буряад хэлээр яахамнайб, республикаһаа ямаршы заабари үгы, "Закон о языке" только на бумаге" гээд, шоо үзэжэ байһаа лэн.

Энэ түбтэмнай ганса буряад хэлэн заагдадаг бэшэ, баһа буряад ёһо заншал, түүхэ, соёл тухай ойлгууламжын ажал зоной дунда ябуулна гэшэбди. "Бурятская национальная одежда" гээд оёолой кружок бии. Мориной һүүлээр гобелен нэхэдэг, "арадай мастер" гэхэн нэрэ зэргэтэй багша хүдэлнэ, модоор урлагын, дуу, хатарай кружогууд байна. "Нарап сэгсэг" гэхэн ансамбль бии болгообди. Ансамблин репертуар хуу буряад дуу хатарнууд юм. Баһа урданай дуу, ёхорнуудые нэргээнэбди. Иониини гэхэдэ, энээндемнай олонхинь ород үхибүүд ябадаг лэ даа, тиигээд хамтаар буряадаар дууладжа байдаг юм. Хүүгэдэй бусад түбүүдтэ орходоо, манай түбтэ айлшад ерээжэ байдаг, тиимэ хадань үхибүүд ходо концерт табидаг. Энээндем аргагүй дуратай, хүүгэдшье бээ харуулхаяа, үнэн бээ бээлхээ баһал һанана ха юм. Энээндем гадна Сагаалгание үнгэргэдэг, обоо тахилга эмхидхэдэг байһабди. Энээндемнай ород буряадгүй зон ябадаг. Түбтэмнай Дара эхэ бурханай таһаг бии юм. ГорОНО-гойхид "юун бурханай таһаг гэшэбди!" гэлдэн

алдаад, үг-маг гэхээр болёо лэн. Бүхы хүзэгтэйшүүл ерээжэ, мүргэжэ байгша, ламанар ерээжэ, маани, бэшэ хурал хурадаг, уншалга хэдэг.

Нёдондо Сагаалганаар эхилжэ, манай директор Светлана Дармаевна Хободоева дасан бариха гэхэн хүдэлөөе зонойнгоо дунда ябуулаа лэн. Мүнөө тиимэ ажал эхилээ. Иимэ ябуулга эхилхын урда тээ эгээн түрүүн буряадуудай суглаа зарлажа, буддаадын шажанай эблэл нээгээ лэмди. Манай директорэй хүсөөр, ябуулгаар энэ жэлэй февраль нарада Римбүүшэ лама ерээжэ, дасан

Редакцида ерэхэн бэшэг

ЭЛДЭБ ДЭГЭЭ ТАВИНА

барихаар таарамжатай газар заажа үгөө. Тэрэнэ Байгалай эрьедэ гоёе даа газар. Үнгэрөөшэ зун Римбүүшэ баһа морилоод, ехэ мүргэл үнгэргөө, Байгал далайн эрьедэ уншалга хэхэдэн, эзэниинь гаража ерээ гэлсэгшэ: ехэ уншалгын үедэ хаб загалан олон зоной урда гаража ерээд, гороо хэһэн шэнгээр шохойгоод, эрьээрн хэдэ эрьелдээд, тойроо юм ха. Хараһан зон ехэл хүзэглөөбди лэмди лэн. Дасан бариха газарта бумба нюутдаа.

Городоймнай мэр Виктор Николаевич Бодров дэмбэрэлтэ хэрэгтэмнай яһала туһалдаг, мүнэ алтаншье үгэдэг хүн. Манай түбье үргэлсэхэ, сэхэ дүнгэхэ ёһотой манай ГорОНО-гой ноёд ойлгоногүй, хашаха, хайраха, хэндэ хэрэгтэй буряад хэлэн, ёһо заншал гэшэбди, эндэмнай буряад зон үгы шахуу гэжэ байгаад янгархадаг.

Мүнөө жэлэй хуралсалай түсэб соо буряад зүйлнүүд гээд класс бүхэндэ 6 час үгтөө, үшөө

дээрэхэнь арадай урлалга гээд ехэ саг хараалагдаа ха юм. Тийн гэхэнь ГорОНО-е даагша хургуулийн директорнүүдые суглуулаа, хуралсалай түсэб тухай хөөрөлдэхэдөө, зүбшэхэдөө, буряад (региональна) зүйлнүүд тухай огтолон хэлэнгүй гараа. Тийгэхэдэн үндэһэн асуудалнуудые зааха гэхэн саг үгтөө лэ, тэрэниие яагаад дүүргэхэ гэжэ байнабта гэжэ Светлана Дармаевнагай хэлэхэдэн, "мы ещё не готовы, будем работать по-старому" гээ. Ажаглахада, энэ саг зуурин юумэн, 1-2 жэлхээ моодоһоо гарахадань, буряад хэлэ үзэгтэ

гэхээ болихо гэжэ найдана хаш даа. Иимэшүүгээр хүдэлжэ байһабди. Манай директор һанаһанаа хүсөөдэг, нэтэрүү хүн. Энэл хүнэй хүсөөр манай түб тогтоһон гэшэбди. Түрүүшээр ГорОНО-мнай маниее хааха гэжэ зобоогоо, министерствэһээ шалгалта хэдэн удаа ерүүлжэ, маниее шалгаа. Түрүүн ород эхэнэр ерээд, маниее муушалаад ошоо лэн. Нүүлдэн министрствын хүдэлмэрилэгшэд ерээжэ, яһала маниее шалгаа, хамгаалаа гэхэби. Бүгид Ринчиновна Тудупова миний хэшээлдэ орожо шалгаа лэн. Тийгэжэ арайл хаагдан алдаад, тороод байһабди. Салин юумыемнай хашаха хааһааа эхилээд, энэ тэрэ дэгээ табижал байдаг даа. Табан жэлтэймнай дашрамдуулан, газетэдэ статья гаргабал, гоё байгаа.

Д. БАДМАЦЫРЕНОВА,
Северобайкальскадахи
хүүгэдэй "Баяр" гэжэ түбэй
буряад хэлэнэй багша.

Редакциһаа: Долгоржаб Бадмацыренова Буряадай гүрэнэй багшанарай институтай түүхэ, хэлэ бэшгэй (ород-буряад) факультет дүүргээд, буряад хэлээ заажа ябаһан багша. БАМ-ай халхин соогуур Северобайкальск ошонон байгаа. Буряад хэлэ бэшгэ, ёһо заншалаа үргэхын, дэлгэрүүлхын тулада тус түбэй директор Светлана Дармаевна

Хободоеватаа туршажа, туйлажа байһан гэжэ бэшгээ элирнэ. Арадай эрдэм хуралсалай зонхилогшод энэ хэрэгтэн тон халуунаар туһалха ёһотой зон аад, тушаа хэдэг гэжэ ойлгодоно. Бэрхэнүүд лэ багшанар байна, буряадайнгаа нэрэ үргэхын тулада ехэ юумэ хэнэ. Иигээд энэл түб тухайдаа, хэдэг ажал тухайдаа бэшэжэ байхыетнай хүсэбди.

"Буряад үнэнэй" 75 жэлэй ойго

ҮНГЭРҮЭН ҮЕЭ ДУРСАХАДА...

1940 он бэлэй. Аймагай һая түбхинсжэ байһан 40 гаран мянган номтой библиотекэ галай аюулһаа боложо, шатаһоо лэн. Оло уншагшад удаан саг соо библиотекин хүдэлхэгүйдэ, үншээрлэ мэтэ болоо бэлэй.

Соёлой инспекторээр хүдэлжэ байһан Дагба Имеев миний һа дайнһаа ерээд байхадань, библиотекэдэ хүдэлхыемни дурадхаһа юм. Хаана байһан библиотекэ дурадхаба гэшэб гэжэ гайхахадаа "Олон номууд уншагшадай гарта байна ёһотой, тэдэниие ай бүхэндэ сфожо, хубийн номууд соогуур библиотекын тэмдэгтэ номуудые уншагшадаа суглуулжа аба. Орлигой интернадай нэ булан соо библиотекэ бии болгоод, байһан олдотой тэрээ соогоо хүдэлөөд байхаш. Улаан-Үдын номой баазатай хэлсэ баталжа, номуудые олоор абадаг болохобди" гэжэ хэлээ лэн.

Тэрэ үедэ аймагай газетын редакторнууд хирэ болоод лэ ходо нэлгэгдэжэ байдаг лэн бэлэй. 1950 ондо Ахын аймагай газетын редактораар ерэхэн Зинаида Лубсановна библиотекэ соо ороод номуудые хаража байтараа: "Шамда эндэ хүдэлхэдэ хүндэхэ байна, манай типографида наборцигто хоёр нара хурагшаа хүдэлөөд, наборцигой ажаада орохо гүн?" гээд. Зүбшөөгөө, типографиин үзэгүүдые нэжээдээр суглуулжа, тэрэнэ үгэ болгож холбуулаад, хэблээд үгэхэдэ, тоогүй олон алдуу, элдэб үзэгтэ холлодоһонон байдаг лэн. Текстүүдээ шэнээр набор хэһэн, нүүлээр, газетэ болгоод, нүүлдэн үзэгүүдэ каткэ бүхэндэ таралха. Газетын шаһарань көрүүлхын тула макет хаража байгаа, полосагаа һайнаар барлуулха хэрэгтэй. Эндэ наборщик бүхэн өөрын оролдогһоо болохо. Хэдыншье олон алдуутайгаар набор хэгдэшье һаань, Зинаида Лубсановна хараад, бараг байна, байтара алдуушни заһарха гэжэ хэлэхэ.

Зинаида Лубсановна коллектив соогоо хүндэтэй, зоолэн абар зантай бэлэй. Тэрэ үедэ редакцида ори гансаараа хүдэлхэдөө газетынгээ шанар һайжаруулжа, олон статьянуудые гаргажэ байха гэжэ оролдогшо лэн. Ахада хүдэлжэ байхадаа, басагатаа болоо лэн. Лида гэжэ басаганин 5-6-тай болотороо эжыгэ дахажа, редакцида ходо ерэгшэ бэлэй. Баһааа зонтой таарада хани харилсаанда бэрхэ басагыгэ эжы, абань хүмүүжүүлээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Лидия Чимитовна айнабтар хүнэр хүндэ байдалда дайрагдан, эдир һанандаа эжыһээ таһаржа, үншэн болоһон юм. Хожомын эсэгтэ һанан болоһон. Тээд Лидия Чимитовна һанаа үбшэндэ абтажа, уруу дуруу ябаагүй, дээдэ эрдэм шудалха, һайн мэргэжэлтэ болохын хойноһоо ямар ехэ оролдогшо гаргажа ябаа гэшэбди?

Мүнөө болоходо, Зинаида Лубсановнагай басаган Лидия Чимитовна Нимаева Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын тушаал даажа ябахадаа, одоол ёһотой бэрхэ хүнүүдэй нэгэн болоһон. Лидия Чимитовна Нимаевагай бэшэһэн статьянуудые, телевизорээр юумэ хэлэжэ байхыень хараад, уйрхаар байдаг, мүн омогорхолой мэдэрэлшье түрүүдэг гэшэ.

Хожомын Ахын редакцида Рабдан Цыбикович Цыбиков ерээ гүб даа. Буряад хэлэн дээрэ бэшэхэ, үндэһэн хэлээ хүтөөжэ хэрэгтэ Р.Ц.Цыбиковэй оролдогшо ехэл байһан шуу. Газетынгэ хуудануудые гүнзэгы удхатай, һайн шанартай болгохо гэжэ ехэл оролдодог байһан. Нүүлээрн редакторнууд баһал нэлгэгдэжэ захалаа. Түнхэнһөө Геннадий Булгутов, Доржо Янданов гэгшэдтэй хүдэлөөб. Редакцингаа мори унаад, хүдөөгүүр, илангаяа зуһалан дээрэ хүдэлжэ байһан һаалишад, үхэршэд, хонишодтой уулзадаг лэмди. Тэрэл үеэр "Үнэн" газеттэй нүхэсөө лэм. Редакцида эльгэгдэхэн бэшгүүд, фото-зурагуудни зада һагшагдаха, шэлэн гаргагдаха. Статьянуудые, фотонуудые бэшгүүдтэй таһаг аргагүй наринаар шэнжэлдэг байһан юм. Тийхэдэ "Үнэн" газетын бэшгүүдтэй таһагта Рабдан Цыбиков, Матвей Осодоев ба Балжин Ванчиков гэгшэд хүдэлдэг байгаа.

Мүнөө эдир бэшгээд гансал шүлэгүүдэй мүнүүдые бэшнэ. Харин хажуугаарн статьянуудые, рассказыудые, очеркнүүдые бэшэжэ, бээ дадхаада хэрэгтэй. Тиймэхэ эхилэн бэшгээд түрүүн "Үнэн" газеттэй ханилха, нүхэсэхэ ёһотой.

А. ДУГАРОВ,

дайнай ба ажалай ветеран.

ШЭРҮҮН САГАЙ ШЭНЖЭ

Гуйраншад, гуриһа похойнуудшье адли байдалтай ха даа.
Г. САНБЯЛОВАЙ фот

Һанамжа

ӨӨНЭД ТУХАЙГАА ДОМЖОЛООГҮЙ ҺАА...

Ябаа залуушуулай ажабайдалда угаа хүндэ саг тохёолдоод, үедэ залуу ажал хүдэлмэриггүйшүүлэй тоо улам олошорно. Дуулахадашни хаа хаанагүй, Хэжэнгын түбтэ, холын дууаарнайшые үйлсөөр зайгуултажа ябаһан залуушуулые өбөрхот. Олондо, нийгэдэ хэрэгтэй мэргэжэлтэй, гартаа балиг шадабаритай, дээдын нургуулитайшые хүбүүд, басагад эриггүйшүүлэй тоодо нэмэн ороно.

Эдэзэ юун боложо, юундээ дүтэлжэ ябана гэшэбиди? Юундэ залуушуулай дунда гэмтэ ябадал гаргалга, архидалга олошорно? Ийи ханахада, нэгдэхээр, орон доторхи, гүрэн түрымнай тоһон, экономика талаар ехэ муудаһан иймэ байдал эдэ залууда угаа муу нүлөө үзүүлнэ гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Аша талаар эдэмнай ямаршые хамгаалга, харууһалга үгы болохоёр, аймаг доторнай соёлой, спортын, нургуули һударай, хүдэлмэридэ хабаадуула талаар һонирхоомо, һанаһанда хүрэмэ, зоной, залуушуулай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри багданай.

Залуушуулай зүрхэ сэдхэл хүдэлгэмэ, доһолгомо, баярлуулма, амажумэнууд огто хэгдэнэгүй. Элдэб уулзалганууд, лекцинууд, адал хандуулма, һонирхон байма хэмжээ ябуулганууд гэгдэнэгүй, элдэб кружогууд, секцинууд эдэбхитэйгээр хүүдэлнэгүй, олон залуушуулые хабаадуулахая оролдоногүй, нэрт нааданууд, конкурснууд огто эмхидхэгдэнэгүй.

Эдэ, сэхыень хэлэхэдэ, һүүлшын үедэ соёлой, спортын һонирхон, элдэб эмхи зургаануудай, предпритинуудай, һонирхон элэлнүүдэй, нийтын бүлгэмүүдэй, элдэб ажахынуудай барилгашдэ, тушаалта зон, багшанар болон хүмүүжүүлэгшэд, энхые, хуули ёһо хамгаалагшад һанаагаа зобожо, хамта хэлсэнэгүй. Аймагай түбтэшые залуушуулай сүлөө сагаа эхэ, аша туһатайгаар амарха арга боломжо үгы.

Эдэ асуудалаар хүдөөгэймнай хүн зоной дунда хубхай хоһон ажааһан таһархана болоё. Юундэб гэхэдэ, ажабайдалай түрүүшын хүдэб эхилһэн залуу хүбүүд, басагад гэр бүлэ болонод, ба хунар, эдэз хоол, гэр байра хэрэгтэй болоно. Уялгата албанһаа бусаһан сэрэгшэ тухай райвоскомат түрүүшын дунда һанаагаа зобохо ёһотой байгаа гэжэ һанагдана, тээд...

Урда мэргэжэл олоогүй, энэ тэрэ ажалда ябаһан хүбүүд һонирхон дууаарнай олон ааб даа, тээд мүнөө ажал хүдэлмэригүй, һонирхон болоһон түрэлхидэйнгөө хүсөөр ажамидарна, пенсия хэһыень хараад лэ, тэдэнэйнгээ хүзүүн дээрэ һууна бшуу. Аша талаар хэлэхэ болоо һаа, хүдөөгэймнай клубууд хүдэлнэгүй, кино харуулаад дүүрэнэ. Бусадшые дутуу дундануудые һонирхон ааб даа, тээд олониие шаһангүй, бараниень нэрлэнгүй дүүрэнэ. Дундагыи хүн бүхэн мэдэнэ, ойгоһоно гэшэ.

Эдэб гэр бүлэдэ бэрхэшээлнүүд хамтархадаа, залуушуулай ажаандаа угаа ехэ сохилто үгэнэ, һанаа үнөөһөн зобооно. Мүнөөнэй сагта хүдөөгэй залуушуулай өөһдэ тухайгаа доможолоогүй һаа, гүрэнэй зүгһөө, маанадай талаһаа туһаламжын хүдэлхөн туйлай хүнээр, али худал болоно гэшэ гү?

Эдэб гэр бүлэдэ! Хүдөө һонирхон дууаарнай ажаһуудаг залуушуулай ажаалыень үргэхын, хүндэрһэн байдалыень хүнгэлхын тула аша оролдогто гаргаа. Аша уран һайханай фильмуудые "мушхаад", мүнөөнэй залуу ажаһууаһан һонирхуулаагүйгөө олон зон ойлгоно. Эдэнэр манай ажаһууаһан, тиймһээ залуушуулай сүлөө сагаа эдэбхитэйгээр, алишые аша аша туһатайгаар үнгэргэхын тула оролдоё, эдэбхи үүсхэл ажа, элдэб янзын хэмжээ ябуулгануудые эхилхэ хэрэгтэй болоно.

Эдэн тухай юун гэжэ һананат, бэшйт, дурадхалаа оруулыт, эдэ дуули, шодэ байлай бү байя!

С. БАТОМУНКУЕВ.

"Буряад орон" - 96 фотоконкурсдо
ҮБЭЛЭЙ ОЙ СОО ҺАЙХАН ДАА...

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Уншагша асуудал табина

ЮУНДЭ ХҮНГЭЛЭЛТЭДЭ ХҮРТЭНЭГҮЙБ?

"Үнэн" газетэ уншахада, нилээд һонин статьянууд толилогдодог болоһонхой. Бидэ, Алла һонирхон дууаарнай энэ газетые дуратайгаар захидагбиди.

Һая Буряад Республикын социальна талаар зониие хамгаалгын министр С.Г. Ефимовэй статья ехэ һонирхоомо уншааб. 70-80-яад онуудта пенсидэ гараһан зон бага хэмжээнэй пенсийн мүнгэ абанабди гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Тэрмнай мүнөөнэй мүнгөөр 9-10 мянган түхэриг болоно. 30-40 жэл хүдэлөөд, иймэ бага пенситэйгээр һананайнгаа амаралтада гарахада гомдолтой байна.

Мүнөө дэлгүүрэй эд булта үнэтэй болонхой. Тиибэшые 3-4 нара пенсидэ абанагүйбди. һайн

зоной зээлээр мүнгэ үгэхэдэ, абанан пенсидэ үриее бусааха хэрэгтэй. Тийгэһээр лэ мүнгэмнай дууһана бшуу.

Олон жэлэй туршада хүдэлөөд пенсидэ гархыи Правительствын зүгһөө шагналда хүртөөгүй хүн ажалай ветеранай эрхэнүүдгүй байна гэхэн ажагалта тог зүб гэжэ һананаб. Үнэхөөрөө энэ асуудалые шэнээр хаража, тодорхойлоор болоо гэжэ һанагдана.

Үхибүүдэй тэдхэмжын мүнгэн үгтэнэгүй. Мүнөө үхибүүд эдихэ, үмдэхэ юумээр дуталдана. Саг дахин һайжарха гэшэ гү? Олон зон ажалгүйдэнэ, тэдэмнай яаха болоноб?

Р. АЮШЕЕВА,
ажалай ветеран.

"Амар сайн, хүндэтэ
"Буряад үнэн" газетын
редакци!

Шэтын областин Дулгар-гын районой Зүдхэли нюматһаа Базар Дашибал-баров гэжэ хүн бэшэнэ.

Урда жэлнүүдтэ "Буряад үнэн" газетые захидга, һонирхожо уншадаг һэмби. Мүнөөшые газетэдэ уншахаар яһала һонин статьянууд, мэдээсэлнүүд гаражал байгша. Харин ерэхэ жэлдэ захил хэхэ гэжэ, арайл мүнгэгүйдэнэб. Газетэ тухай бүри тодорхой-гоор мэдэжэ абаха хүсэлтэй хадаа хэдэн асуудалнуудтай-гаар ханданаб.

Газетэ негели соо хэды дахин гарадаг бэ? Редакцида хэды хүн хүдэлнэб? Юундэ заримдаа газетын нюурнууд бүрүүлээр хэблэгдэдэг бэ? Элеэр хэблэгдэдэг һаань, илангаяа һанжаал зоной уншахада һөөл зохиг байгаа. Хэды тиражтайгаар хэб-лэгдэнэб?

Фото-зурагуудыи хаа-яа бүрүүлээр гарадаг. Зарим дугаарнуудта фото-зураг байдаггүй. Тиймэ газетэ харахада, үзэмжгүйшг байдаг лэ.

Буряад номууд тог үсөөнөөр хэблэгдэдэг болоо ха, уншаха гэхэдэ, хомор. Тиймһээ "Үнэн" газетэеэ уншангүй байжа шадахаа болоо гэшэлдү.

Эдэ асуудалнуудта харюу үгэхэ бээт гэжэ найданаб.

Редакциһаа:

Хүндэтэ Базар
(обогоо бэһнээгүйдэмнай
халагламаар)
Дашибалбаров!

Газетынгээ нюурта,
уншагшадай бэшэгүүдэй
тусхай хуудаһанда танай
асуудалнуудта харюу үгэхэ
гэжэ шийдэбэдү.

Газетэмнай негели соо 5 дахин гарадаг, воскресениин ба понеделнигэй үгэрнүүд-тэл гарадаггүй. Редакци-дамнай 40 гаран хүн хүдэлнэ, тэрэ тоого хөрөд журна-мист.

Хэды хэлэгээр (тираж) хэблэгдэнэб гэжэ мэдэхын тула газетын эгээн һүүлшын 8-дахы нюурта, доого таладань уншажа болоно: хэлэг 4317.

Фото-зурагуудай, мүн юрэнхы гээрээ газетын нюурнуудай бүрүүлээр гараһан ушар тухай. Нэн түрүүн фото-зурагуудай муу шанартай байһанһаа иймэ ушар тохёолдодог. Мүн үшөө нэгэ шалтагаан гэхэдэ, газетын нюурнуудыи компютераар хэблэхэдэ хэрэгтэй катридж гэхэн түхээрэлгын муудаһанһаа, хуушарһанһаа ехээр дулдугадаг. Тиймһээ эдэ ушарнуудта типографи зэмгүй гэжэ хэлэхээр.

ҮБЭЛ АРШААНДА

Саян уулын орёлнууд элэмэг үдэр ямар сайбарлан байдаг гэшэб? Шобхо үндэрнүүдэй эгээл орой цэгэ бага ботараар, тэнгэрини хала хадхан байһан харагдадаг. Алтан агрын хормойдо, зоной дунда ехэ "Аршаан" курор-үзэсхэлэн гоё хала, эгээл үлгэрэй Убгэнэй, Саһан үнэй нотаг гэмээр үзэгдэдэг даа! Эдэ сагаан эгсэ үбэлэйнгөө хубсаһа-үмдэнхэй, энэ тэрэ шулуун табсангууд үбэр шэлбэһэтэ модо-гоорон мүнцэлжэ харахада, һанал хэлэшгүй һайдал түрүүлдэг. Эдэбхитэ модо-уран урхын тула эхэ хүсэ шадал гэмээр гэмээр! Эдэ дүрбэн сагта һайн хатуу шэрүүн тэсэн, тэрэнэй ёһо амидарха гэхэн ууртай ан амитад, шонхор Саян хормойн ой модон

соо али олон бэ! Газар дороһоо булаглан гаража байһан минеральна уһанай хоёр булаг анхан байгаа юм. Түрүүшын булагһаа нэгэ сүүдхэ соо 28300 литр, хоёрдохинһоо 10800 литр үм домтой аршаан гарадаг байгаа.

Хабшуу хадын хоорондуур шуула татан, нэрбөжэ, сэрбэр һайхан уһаа түлхин, аадр бороогой, хии һалхи шуурганай хүсэ шадалые абадаг Хэнгэргэ даһиша урагшаа, түрэл эхэ Түнхэн голдо уһаа шудадаг.

Үнэхөөрөө, Хэнгэргэ гол нотагай омогорхол болоно. "Юундэ иймэ нэрэдэ хүртөө юм?" - гэжэ нотагай сагаан толгойтой үбгэжөөлһөө һураһамни, ингэжэ харюусаа бэлэй: "Ши һайнаар энэ голыи урасхалай абаеа шагныш, шэхэндэшии ходо нэгэ аятай хүгжэмэй эдэлжэ байһан шэнги болоно бшуу. Гэнтэ шаһа ба һула болон хүнхилэнэ. Иймэ абяанууд олон хэнгэргын дуугарһан абяалтай адли. Тиймһээ нотагаархид Хэнгэргэ гэжэ нэрлэе юм даа..."

Эндэхэ эм домто уһан, хадын хормойһоо харьялан, булаг мэтэ мэлмэрэн, суута уһаа дээшнэ түлхин, эрьһеэнь салгидан урдажа байгша. Буддын шажанай дэлгэрхэһээ холо урид, бөөгэй мүргэлөөр "мүнхын хара уһан" гэжэ нэрлэдэг байгаа. Харин шара шажанай дэлгэржэ эхилхэдэ, "бурханай аршаан" гэжэ алдарһан түүхэтэй.

Тэрэ саһаа эндэ үдхэн ой тайга, гансал ангуушадай газар һэн. "Түнхэнэй Аршаан" гэхэн номой авторнууд Андрей Васильевич Булгатов Климентий Семёнович Батороев хоёр Аршаан тосхоной тогтоһоной эхин түүхэ тухай иигэжэ бэшэнэ: "1874 оной август башын 19-дэ Томско университедэй эрдэмэй сессии дээрэ Түнхэнэй аршаанай уһан тухай дэлгэрэнгы хэлсэн болоо. Энэ минеральна уһан тухай түрүүшын мэдээ Хоймор нотагай миссионер-багша Чистохин эльгэһэн юм. Энэ багша-миссионер

Хэрэн тосхоной музейн баримтаар, Эрхүүгэй духовно семинари дүүргэдэ, ишэ эльгэгдэ-һэн түүхэтэй. һамганинь буряад эхэнэр бэлэй".

Октябриин хубисхалай урда абар-табар хэдэн ород айлууд һуурижаһан, тэдэнэр Хэнгэргэ голыи түргэн урасхалые хэрэглэн, ороһоо татаха тээрмэ баряа юм. Ехэл һайн шанартайгаар, таряашадай һанаан соо, зөөлөнөөр гү, али шэрүүнээр, хүрпээ болгоншыи татаха аргатай бэлэй.

Совет засагай үедэ амаралтын томо корпуснууд, дачанууд, хүн зоной бээ аргалуулаха хэрэгтэй эмхи зургаануудай байра баригдана юм. Тийгэжэ мэдэгдэгүй байһан нотаг Сибириин ба Алас-Дурын ажалша-дай амаралтын ба эмнэлгын томо түб болоо юм. Энэ хүгжэлтыи иймэнүүд тоо, баримтанууд гэршэлнэ:

1908 ондо - 300 хүн, 1920 - 374, 1930 - 1210, 1940 - 1320, 1951 - 2300, 1961 - 4124, 1970 - 8361, 1974 - 11213, 1990 ондо 20130 хүн амараа юм. Харин үнгэрһэн 1995 ондо амараашадай тоо 6-7 дахин бага болоо. Хэдэн жэлэй саана 500 хүнэй амарха

шэнэ "Саян" санатори ашаглалгада тушаагдаа. Эндэ 5 дабхар байшан, шунгаха бассейн, спортын зал, клуб, библиотеке, һүүлшын орёо түхээрэл-гээр хангаһан эмнэлгын кабинетүүд бии.

Сагай орёо хүшэр байбашые, "Аршаан" курорт бараг хүдэлжэ байна гэхэдэ, ямаршые алдуутыи, юрэдөө, амарха зон үсөөшыи һаа, хангалгын, эмнэлгын хүдэлмэри яһала һайн. Эндэ зохид, эдэз хоол муу бэшэ, соёлой талааршыи хангал-гын ажал эмхи журамтай. Жэшээлэн хэлэбэл, "Аршаан" курортын библиотеке ажалаа шэнэ ёһоор, хангалга һайнтай-гаар эмхидхэнэ. Библиоте-кыи даагша Галина Гавриловна Иванова үдэр бүри амараашадай корпус, палата бүхэндэ хэрэгтэй литература, журнал, газетнуудыи асаржа үгэдэг, һэлгэдэг журамтай. Бүхыдөө эндэхэ хүдэлмэрилэгшэд ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, бэрхэ мэргэжэлтэд гэхэдэ болохо. "Аршаан" курортын эмшэдтэ, бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ажадань амжалта хүсэнэб.

Д. ЗАМБАЛОВ,
дайнай ба ажалай
ветеран.

“ДУРАНАЙМНАЙ ХИИ МОРИН, ХИИСЫШ!”

Буряадай арадай поэт Цырен-Дулма Дондоковагай ойн баярай үдэшэһөө

Миний үе сагай хүн,
мэндэ амар!
Миний үе сагай гүн,
мүлхөөр бү

сасар...
Шүтэлни - тэмсэхэ,
Шүлэгни - эмнэхэ...

ТАБИН жэлэй саана түрүүшынгээ “Хоёр дураани” Буряад-Монголой хэблэлээр гаргуулаад байхадаа, мүнөөшье хори гаран номуудаа уншагшадтаа хүргөөд, Буряадай арадай поэт, Россин Федерацийн соёлой габыата хүдэлмэрилэгшэ, Буряад Республикын Гүрэнэй шангай лауреат гэхэн үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөөд байхадаашье, сагай сохисо-дабшалтын “сахюур хурса туруу” зүрхөөрөө мэдэрэн, туужануудаа, зүжэгүүдээ, шүлэгүүдээ зэдэлүүлхээр лэ, Буряадаймнай түрүүшын эхэнэр уран зохёолшо Цырен-Дулма Дондоковна Дондокова...

Уран зохёолшын түрөөр 85 наһанай ойдо зориулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ һая Буряадай эрдэмэй түбэй конференц-зал соо дүтын нүхэдэй дүхэриг соо урихан, дулаахан оршон байдалда үнгэрөө. Үнгэрһэн наһая дурсажа гуниглаагүй, үглөөдэр юу хэхэ тухайгаа домоглоо-залуу сэдхэлтэй, залуур жаргалтай эгэшэ нүхэрнай.

Арадай поэдэй ойн баярай, ёһолол-найр энэ байшан соо эмхидхэн-най өөрын удхатай юм. Цырен-Дулма Дондоковнагай наһанайн нүхэр, элитэ мэдээжэ эрдэмтэн монголоведа Цыбик Бобоевич Цыдендамбаев 37 жэл соо эндэ ажаллаһан, түүхэтэ бүтээлнүүд дээрээ эндэ

хүдэлһэн гэшэ. Эдэ хоёроймнай наһан хоёр бэлигтэнэй гайхалтай хани нүхэсэлэй жэшээ болоно, - гэжэ үдэшье нээхэдээ, БИОН-ой директор, эрдэмтэн В.Ц.Найдаков хэлэбэ.

БГУ-гай буряад хэлэ, бэшгэй факультедэй декан, хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор С.Ж.Балданов поэдэй зохёохы ажал ябуулга тухай тобшохоноор аад, уран сасуулга, баримтануудаар баян элдхэл хэбэ. Дэлхэйн поэзийн түүхэдэ нэрээ бэшүүлһэн эхэнэр-уран зохёолшод тиймэшье олон бэшэ. Тэдэнэй тоодо Анна Ахматова, Марина Цветаева, Соломея Нерис, Зульфийа, эдэнэртэй зэргэ манай басаган Цырен-Дулма Дондокова оросоно гээд элдхэлшэ тэмдэглээ. Инаг дуран тухай уянгата шүлэгүүдын зохёохы ажалын эгээл хүсэтэй талан болоно гээд тэмдэглэхэ зуураа “Хоёр дурьень” онсо дурдаба. Нээрээшье, “Харанайб мүнөө, халаг. Ханайб, шамтаяа, амараг”, “Духым эльбээд таалахадаш, Дура-тайб гэжэ тэбэрхэдэш...”, “Харахан нюдэн, шамайе хараха дурам хүрэнэ. Мэлмэрэн байһан шамайе мэдэхэ дурам хүрэнэ”, - гэхэн үе-үе болоод ухаан-да һэргэдэг мүнүүдһээ таагданагүй нюуса мэтэ нангин мэдэрэл миралзаад-хүлгөөд абадаг лэ.

Саашань элдхэлшэ уран зохёолшын граждан удхатай, хүүгэдтэ зориулан зохёолнуудые, “Жаргалай мүндэлөөн” гэхэн роман, “Ногоохон отог” туужа, зүжэгүүдын дурдажа, бэлиг шадабарийн али олон та-

лые элрхэйлэн харуулба. Публицис удхатай тэмдэглэлнүүдые, очеркнүүдые олоор толилулдаг, ажабайдалай эдэбхитэй хараа баримталһаар лэ үннэймнай уран зохёолшо...

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л.Ч. Нимаева үгэ хэлэхэдээ, гүрэн түрын зүгһөө Ц.Д.Д. Дондоковагай зохёохы ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг, анхан абтаһан Хүндэлэлэй Тэмдэг орден дээрэнэ Арадуудай Хани Барисаанай орден удангүй нэмэхэ гэбэ. Республикын Эхэнэрнүүдэй холбооной зүгһөө поэдые Лидия Чимитовна халуунаар амаршалаа.

Энэ үдэшэ үнжэгэн найхан дэльбэтэй унгын сэгсгүүд шэмэглээдаа. “Сэгсгүүдые сэгнэхэ зүрхэ үгөөш”, - гээд, поэт өөрөө бэшээ һэн. Дурасхаалай дэбтэрнүүд, бэлэгүүд, хүндэлэл-дуранай үгэнүүд - һубаряа, жороолоо даа. Бүгэдэ Буряадай үндэһэн соёлой эблэлэй президент Д.Н.Д. Дугаров “буряад арадай иимэ найхан басагатай гэжэ омогор-хонобди, доро дохинобди” гээд, эблэлэй Баярай тэмдэгээр шагнаба, харахэтэй улаан торгон дэгэл нэмэрюулэн үмдэхүүлбэ. Зүүн Сибирийн соёлой академийн багшанар Н.Д.Хосомоев, Л.В.Шулунова түрүүтэй поэдэй шүлэгүүдые ород, буряад хэлэнүүд дээрэ уран гоёр уншан урда-хуулаа, һуралсалай ба эрдэм ухаанай министрэй орлогшо Е.Б.Раднаева залуу халааниие заншал ёһонуудаа мэдэхээр хүмүүжүүлгэдэ цоэдэй үүргэ-габыа тухай хөөржэ, буряад поэзийн Бальжин хатан гээд Танаа образноор нэрлэнбди гэбэ. Республикын соёлой министрэй орлогшо Д.Б.Сангажапова уран зохёолшын зүжэгүүдэй театрай тайзан дээрэ найруулан табигдадаг тухай дурдажа, үшөөл олоор зүжэгүүдээ бэшэжэ, харагшадые баясуулхыень хүсэбэ.

Уран зохёолшод Цырен Галанов, Баир Дугаров, Гунга Чимитов, Дамба Жалсараев, Алексей

Бадаев, журналистнууд Долгор Жугдурова, Вера Токтохоева юбилярта хайн хайхание шүлэглэмэл мүнүүдээр үрээгээ. Бултанаймнай нүхэр, наһанһаа урид нүгшэһэн М.М.Осодоевой наһанайн нүхэр Елена Ангутоннагай улаахан сэгсгүүдые барюулан, дулаахан зориулгатай элрхэйлхэдэнь, уярмаар лэ байба. Шэнэхээнһээ Буряадта ерээд һуража байдаг “Бурятия молодая” газетын эдир корреспондент Бадма-Ханда Аюшеева “Уусын дуу” ханхинуулжа гайхуулба.

Буряадай эрдэмэй түбэйхид “Панасоник” гэхэн видеоманитофон, БГУ-гай коллектив телевизор бэлэглэбэ. Улаан-Үдэ хотын “Хэжэнгэ” эблэлэй түрүүлэгшын орлогшо В.Р.Адвокатовай, Хориин районой захиргаанай соёлой таһагые даагша Б.Д. Цыдыповэй, поэт Эрдэни Дугаровай амаршалгатай үргэхэдэнь, Цырен-Дулма Дондоковнагай сэдхэл онсо баяраар халыа. Хотогор Хориин, Наран-Эжы хадын элшэ түлөөлэгэтэ хүнүүдэй илангата дүтөөр наһагдананиин гайхалгүй ааб даа.

Наран ажы,
нялха баһаһаа эхилээд,
Хамарһаа үндэр юумые,
хамарһаа тунгалаг хүүхые
Шамтай жэшэһэн,
миний Үндэр
Шамайе һамарһан,
миний Сэнхир...

ХҮГЖЭМ дуунай долгион шэдэитэ татасатай байгаа. Буряадай арадай артист Хажидма Аюржанова Баир Батодоржиев хоёр “Дурдам аршуул”, “Эхэ нютаг” гэхэн дуунуудые мэргэжэлтэ шадабарийнгаа дээдэ шатада гүйсэдхөө гэлтэй.

“Саһата, уулата Захааминһаа сарюун мэндые асарһан Юрий, Татьяна

Шагдуровтан тайзан дээрэ гэхэн соносхойлой дуулахада, уран зохёолшын биин урилгаар зори ерөһэн дуушад энэ һай дэртэ тусгаар найруул зохёоһон дуугаа жэгт уяханаар, зөөлэн уянгатайгаар гүйсэдхэбэ. “Татьяна Юрий хоёрые телевизора хараад, ехэл хайхашагаа хүм. Та хоёрни, жэжэгэр сэбэрхэнүүд, эдэлэ хоолойтойнууд үдэшье он шэмэглэбэт. Бэлигтай уяма дэбжэжэ, олоной дэмжэл хүржэ ябаха гнай болтог - гэхэн үрээлдэ хүртэ гээшэ онсо аза талаан сэгнэмээр лэ.

Ёһотойл поэзийн, ур шүлэгэй үдэшэ болоод Сэдхэлэйнгээ ошо наһа дамжуулбат, далижуулбайнта, нүхэдни. Жаргал хые мүнөөдэр үзэбэ. Хэ нэгэтэ иимэ жаргалтай байһанаа наһанагүйб. Бүгэдэмни, буряад арада сэхээтэн, сэдхэлээ дэлгээ “сагай сохисо альган дээр мухарюулжа”, арад зондо үнэниень харуулжа ябытда гэжэ үрээнэб. Эхэ нютагта эбтэй амгалан, дуранайг хий морие хийсхүүлэн ябадаа, - гэжэ Цырен-Дулма Дондоковна тобшоло үрээлээ хэлэбэ.

Поэдэй бэшэһэн мүнүүдээр “шэнхинэмэ шүлэгүүд, дуунууд сэргэдтнэ буужа байг лэ” гэж олонийтын зүгһөө Цырен-Дулма Дондоковнадаа ой баяраарнь үгэн зүрхэнһээ элрхэйлэн хүсэл даа.

Г. БАЗАРЖАПОВ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хүнгуулида болоһон уулзалтын үгэдэ. (Зүүн гарһаа Г.Чимитов, Ц.Дамдинжапов, В.Бильдушкинов, Ц.Д. Дондокова, Ц.Б.Бадаев; Цырен-Дулма Дондоковна Цыбик Бобоевичтоё Ленинград хотого.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИНЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентын ба Правительствын аппарат), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагшад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОНДОГОВ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй директор).

Редакцийн телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмный - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретарин - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: үндэлхэтэй болон политическэ асуудалнуудаар - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-34-05, экономикын - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, соёлой болон түүхын - 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, залуушуулай, оюутанай ажабайдалай болон олонийтын хүдэлмэрийн - 2-54-93 (даагшань), 2-69-58, мэдээлэлэй болон соносхойлой - 2-66-76, 2-67-81; корректорнүүдтэй - 2-33-61, компьютерна гүбэй - 2-66-76.

“Бурятия” хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ,
Каландаришвилиин
үйлсэ, 23, “Буряад үнэн”
газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2
хуудаһан хэмжээтэй.
Индекс 50901
Хэлэг 4317.
Хэблэлдэ
тушаагдаһан цаг 17.00.

“Республиканска типографи” гэхэн
АО-до газетэ хэблэгдэ.
Директорайн телефон: 2-40-45.
Б-0079-дххи номертойгоор
• бүридхэлдэ абтанхай.
Заказ № 7904.